

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **G. Z.**, bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. Radoslavom Sotákom, advokátom v Michalovciach, Nám. Slobody 3, proti žalovanej **Rapid life životná poisťovňa, a.s.**, so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom v Košiciach, Nemcovej 22, **o určení, že poistný vzťah trvá**, vedenej na Okresnom súde Košice I, pod sp. zn. 15 C 74/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. marca 2013, sp. zn. 5 Co 142/2012, takto

r o z h o d o l :

Návrh na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a .**

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 81,47 €, k rukám právneho zástupcu Mgr. Radoslava Sotáka, do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom zo 7. februára 2012, č. k. 15 C 74/2010–283 pripustil zmenu návrhu v zmysle podania žalobcu zo 6. novembra 2011. Určil, že poistná zmluva č. 5041300047, uzavretá medzi žalobcom a žalovanou 2. februára 1998 s dobou poistenia 20 rokov, t. j. od 3. februára 1998 do 3. februára 2018, so skrátenou dobou platenia poistenia 15 rokov, t. j. od 3. februára 1998 do 3. februára 2013, s poistnou sumou pre prípad smrti vo výške 16 596,959 € a poistnou sumou pre prípad dožitia konca poistnej doby, 3. februára 2018, vo výške 28 997,709 €, je platná a účinná, a že tento poistný vzťah naďalej trvá. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 99,50 € na účet Okresného súdu Košice I do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a povinnosť nahradiť žalobcovi trovy

právneho zastúpenia vo výške 1 870,80 € na účet JUDr. Radoslava Sotáka, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru, že žaloba je dôvodná, pretože žalobca mal naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že bez autoritatívneho rozhodnutia súdu žalobca nevie, či poistný vzťah so žalovanou trvá, a či v budúcnosti, kedy má žalovaná vyplatiť v zmluve dohodnuté poistné plnenie, bude aj žalovanou (poistiteľom) vyplatené. Poukázal na ust. § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že právny úkon, uzavretý účastníkmi konania je riadny a platne uzavretý. Z jeho obsahu vyplynulo, že ide o pomenovanú – poistnú zmluvu, ktorej vznik, zmena, zánik a podmienky sú upravené v Občianskom zákonníku. Spôsoby zániku poistenia upravuje Občiansky zákonník v ustanoveniach § 800 až 802. Dokazovaním bolo preukázané, že žalovaná listom z 9. júna 2008 oznámila žalobcovi zánik poistenia, s poukazom na Všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie (čl. 11 ods. 2), ktoré sú rovnako záväzné pre obidve zmluvné strany. Ďalej mal za preukázané, že žalobca žalovanú nikdy nepožiadaval o zrušenie poistnej zmluvy. Žalobca ako poistník nikdy neadresoval žalovanej úkon, ktorým by prejavil svoju vôľu uzavretú poistnú zmluvu zrušiť. Jednostranný právny úkon žalovanej – oznámenie o zániku poistenia nemá oporu v uzatvorenej poistnej zmluve, v ustanoveniach Občianskeho zákonníka ani vo Všeobecných poistných podmienkach pre životné poistenie (súčasť uzavretej poistnej zmluvy). Žalovaná nemala právo žiadať o zrušenie poistenia s vyplatením odkupnej hodnoty a nespotrebovaného poistného. Súd sa nestotožnil s jej právnou argumentáciou spočívajúcou v tvrdení, že skončiť poistenie možno aj inak, ako je upravené v § 800 až § 802 Občianskeho zákonníka. Zákon jednoznačne zakotvuje nemožnosť vypovedať poistenie osôb, s výnimkou poistenia pre prípad úrazu (§ 800 ods. 3 Občianskeho zákonníka). K tvrdeniam žalovanej o nutnosti zmeny pôvodne uzatvorených zmlúv z dôvodu, že Národná banka Slovenska, ako orgán dohľadu, jej na základe vykonanej kontroly, uložila povinnosť vykonať opatrenia smerujúce k náprave, súd uviedol, že podľa § 31a zákona č. 186/2004 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poisťovňa a pobočka zahraničnej poisťovne boli povinné určiť výšku poistného na základe poistno-matematických metód tak, aby výška poistného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých záväzkov, vrátane tvorby dostatočných technických rezerv a spôsobu ich umiestnenia. Podstatné bolo, že zmluvný vzťah vznikol 2. februára 1998, teda v čase, kedy vyššie citované zákonné ustanovenie ešte nebolo účinné, preto sú účastníci konania viazaní svojimi prejavmi vôle, obsiahnutými v poistnej zmluve uzatvorenej 2. februára 1998. Žalovaná tvrdila, že v priebehu trvania právneho vzťahu došlo k vzniku takej právnej skutočnosti, ktorá mala za následok zánik právneho vzťahu v dôsledku

nemožnosti plnenia, majúci svoj pôvod v zmene právneho predpisu. V danom prípade poistné v prípade poistného produktu UDP-K u žalovanej nebolo vypočítané v súlade s poistno-matematickými metódami. Podľa § 575 Občianskeho zákonníka ide o plnenie, ktoré je objektívne nemožné, žalovaná preto musela postupovať v súlade so zákonom a bezodkladne zosúladiť svoje právne pomery s novými ustanoveniami zákona o poisťovníctve. Žalovaná ukončila poistný vzťah, ktorý vznikol na základe poistnej zmluvy svojím jednostranným prejavom, lebo druhý zmluvný partner s ukončením poistného vzťahu nesúhlasil. V čase vzniku poistného vzťahu spĺňala žalovaná všetky zákonom predpokladané podmienky pre poskytovanie produktov poistenia a z obsahu spisu Národnej banky Slovenska č. 52/1024/1995 je zrejmé aj to, že dohľad vykonávaný Ministerstvom financií SR nevykazoval žiadne nedostatky. Ak poistenie trvá, otázka možnosti, či nemožnosti plnenia neprichádza do úvahy tak, ako to uvádza žalovaná vo svojich vyjadreniach, naviac nie je nesolventným subjektom. Pokiaľ ide o právnu nemožnosť plnenia, možno sa ňou zaoberať až v čase platného skončenia poistnej zmluvy (uplynutím času). O súdnom poplatku súd rozhodol podľa § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb., a o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobca aj žalovaná. Žalobca podal odvolanie proti výroku o trovách konania a žalovaná proti výrokom, ktorými bolo rozhodnuté vo veci samej.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 14. marca 2013, sp. zn. 5 Co 142/2012, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.), návrh na prerušenie konania zamietol a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania 552,75 € na účet advokáta JUDr. Radoslava Sotáka, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru, že návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nie je dôvodný, pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobcu nie je rozhodujúce zodpovedanie prejudiciálnej otázky tak, ako túto koncipovala žalovaná vo svojom návrhu na prerušenie konania. Právne normy týkajúce sa vykonávania dohľadu Národnou bankou Slovenska nad poisťovacími podnikmi (poisťovňami), teda normy verejného práva, nie sú pre posúdenie veci a jej rozhodnutie relevantné. Teda nie je ani zrejmé, aký dopad na posúdenie predmetu konania by malo zodpovedanie prejudiciálnej otázky Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev v znení navrhnutom žalovanou. Jej vyriešenie nie je potrebné pre rozhodnutie v konkrétnom konaní. Napadnutý rozsudok považoval za vecne správny. Nestotožnil sa s námietkami žalovanej, že súd prvého stupňa

neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.). Uviedol, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy účastníkmi konania. Neúplné zistenie skutkového stavu je odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvého stupňa nevykonal účastníkom navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť, avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy účastníkmi navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. K námietke, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.), uviedol, že skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nepovažoval za dôvodnú ani námietku, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Uviedol, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad. Preto pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala postup súdu z hľadiska procesnoprávných predpisov, nie je toto odvolanie dôvodné. V plnom rozsahu sa stotožnil aj s rozhodnutím súdu prvého stupňa o trovách konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku krajského súdu do výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a výroku o náhrade trov odvolacieho konania, podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu (ako aj rozsudok súdu prvého stupňa) zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, alebo aby tieto rozsudky zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania. Namietala, že súd jej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., (nižšie súdy opomenuli v rámci vykonávania dôkazov listinami správny procesný postup podľa § 129 O.s.p., odvolací súd vec v odvolacom konaní posúdil aj podľa právnych ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda z pohľadu ustanovení, ktoré neboli predmetom právnych úvah

pred prvostupňovým súdom bez toho, aby odvolací súd postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p.), nesprávne právne posúdenie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke nemožnosti plnenia, tým, že nesprávne poistné vzorce prijalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky, z ktorého dôvodu je zodpovedné za vzniknutý právny stav a škodu, ktorá spoločnosti vznikla. Tiež inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) v tom, že súd nepostupoval v súlade s ust. § 118 ods. 2 O.s.p. Navrhla tiež, aby dovolací súd konanie o dovolaní prerušil do skončenia konania o dovolaní vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 2 Cdo 110/2013, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie dovolacieho súdu.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že súdna prax je jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nesprávne vyhodnotí, môže to viesť k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nezakladá to však vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (pozri R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/98). Nesprávne hodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy ak je dovolanie procesne prípustné. Ďalšie dovolacie dôvody uvedené žalovanou považoval za irelevantné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) po tom čo nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p., skúmal, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania.

Podľa § 243c O.s.p. pre konanie na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné; ustanovenia § 92 ods. 1 a 4 a § 95 však pre konanie na dovolacom súde neplatia. Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. súd konanie preruší, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. ide o fakultatívne prerušenie občianskeho súdneho konania, čo znamená, že súd v tomto prípade (na rozdiel od situácie upravenej v § 109 ods. 1 písm. b/ prvá veta O.s.p., kedy je povinný prerušiť svoje konanie, lebo jeho rozhodnutie závisí od otázky, ktorú v tomto konaní nie je oprávnený riešiť) nemusí (nie je povinný) konanie prerušiť ani vtedy, ak prebieha iné občianske súdne konanie, kde sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre výsledok jeho konania, (podobne aj R 34/2011 - prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. závisí od úvahy súdu a je upravené len ako procesná možnosť súdu, nie však jeho povinnosť, ak súd konanie podľa uvedeného zákonného ustanovenia nepreruší, neodníme účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.).

V danom prípade predmetom sporu bolo určenie platnosti a účinnosti poisťnej zmluvy č. 5041300047, uzavretej medzi žalobcom a žalovanou, a že poisťný vzťah medzi žalobcom a žalovanou, aj po oznámení zániku zo strany žalovanej naďalej trvá. Túto otázku súdy nižších stupňov posudzovali podľa ustanovení § 800 a nasl. Občianskeho zákonníka a ustanovení Všeobecných poisťných podmienok, ktoré boli súčasťou poisťnej zmluvy. Preto otázka, riešená v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 110/2013 (do skončenia ktorého navrhuje žalovaná toto konanie prerušiť): „či ani prípadné pochybenie dozorného orgánu nad poisťovníctvom pri schvaľovaní obchodného plánu poisťovacej činnosti žalovanej, ktorého súčasťou boli aj kalkulácia a charakteristika poistenia sadzby UDP-K majúce za následok prípadný nesprávny úradný postup tohto orgánu“, nie je otázkou majúcou podstatný vplyv a význam pre rozhodnutie v danej veci, tak ako to požaduje ust. § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Dôvodnou by takáto otázka bola, ak by išlo o spor medzi žalovanou a orgánom dohľadu nad finančným trhom, v predmetnom konaní ale ide o súkromnoprávnu vec. Pre určenie, či právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou trvá, nie je právne významné posúdenie vzťahu medzi orgánom dohľadu nad finančným trhom a žalovanou.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že nie je daný dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené návrhu žalovanej na prerušenie dovolacieho konania (§ 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolací súd vzhľadom na to návrh zamietol.

V ďalšom dovolací súd skúmal, či dovolanie žalovanej smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie žalovanej smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, v jeho potvrdzujúcej časti a v časti ktorou rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalovanej v tejto časti z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva – napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

So zreteľom na to by dovolanie žalovanej v tejto časti bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalovanej v tejto časti preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľke bola v konaní odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania. Žalovaná v súvislosti s namietaním, že došlo k procesnej vade tejto povahy, v dovolaní uviedla, že súd prvého stupňa „prakticky vôbec“ nevykonal dokazovanie. O procesnú vadu tejto povahy ide vtedy, keď súd neumožnil účastníkovi vykonať jeho procesné práva, najmä právo predniesť (doplniť, či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom prednesu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 3, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). Zo spisu nevyplýva, že by žalovanej bolo odňaté niektoré z týchto procesných práv.

Dovolateľka vyvodzovala odňatie možnosti konať pred súdom z toho, že nižšie súdy opomenuli v rámci vykonávania dôkazov listinami správny procesný postup podľa § 129 O.s.p. O tom, ako v tej – ktorej veci prebiehalo súdne konanie (vrátane dokazovania) na súdoch nižších stupňov, môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu, osobitne zo zápisníc o súdnych pojednávaniach (pozri § 40 ods. 1 O.s.p., § 122 ods. 1 O.s.p.). Z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvého stupňa zo 7. februára 2012 (čl. 267 – 269 spisu), vyplýva, že súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania podľa § 131 O.s.p., oboznámil aj písomné dôkazy tvoriace obsah spisu. Takáto protokolácia priebehu konania nedáva dostatočný podklad pre záver, či dokazovanie listinnými dôkazmi, ktoré sú v spise založené, bolo/nebolo vykonané v súlade s § 129 O.s.p. Avšak, i keby prípadne nešlo len

o nedostatočnú protokoláciu dokazovania vykonaného v súlade so zákonom, ale o správnu, skutočnému priebehu dokazovania zodpovedajúcu protokoláciu postupu priečiaceho sa ustanoveniu § 129 O.s.p, vykazoval by procesne nesprávny postup súdu prvého stupňa znaky iba, tzv. inej (procesnej) vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (prípustnosť dovolania nezakladá), nie procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Nevykonanie dôkazu listinným spôsobom upraveným v ustanovení § 129 O.s.p. je za tzv. inú vadu považované aj v ďalších rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napr. sp. zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011). Najvyšší súd preto nevidí dôvod odkloniť sa od ustálenej judikatúry ani v danej veci.

Dovolateľka namieta, že súdy nevykonali všetky dôkazy potrebné na úplné a správne zistenie skutkového stavu. K tomu treba uviesť, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení, nie však procesnú vadu podľa § 237 O.s.p. K rovnakým záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutiach R 37/1995, R 125/1999 (ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.). Napokon, význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázkami, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (porovnaj I. ÚS 52/03).

Súd účastníkovi neodníme možnosť konať pred ním ani tým, že nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov. Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú nesprávne vyhodnotené dôkazy, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky už vysvetlil, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov

súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (pozri aj R 42/1993).

Namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení žalovanou nie je procesnou vadou konania podľa § 237 O.s.p. (výlučne ktorá by, ako už bolo uvedené, mohla v danom prípade založiť prípustnosť dovolania žalovanej). Žalovanou vytýkaná neúplnosť alebo nesprávnosť by mohla byť (prípadne) spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Nie je dôvodná ani námietka žalovanej, že odvolací súd vec posudzoval aj podľa ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré neboli predmetom právnych úvah súdu prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Treba uviesť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p., pričom poukázal na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, s ktorými sa stotožnil a uviedol, prečo námietky žalovanej nepovažoval za dôvodné. Vychádzal pritom z ustanovení, podľa ktorých vec posudzoval už súd prvého stupňa, uvedené ust. § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka neboli predmetom posudzovania tak pred súdom prvého stupňa ako ani pred odvolacím súdom. Z uvedeného možno vyvodiť, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za prekvapivé.

Dovolateľka namietala, že nižšie súdy opomenuli svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p., dovolací súd túto námietku skúmal aj v súvislosti s tým, či dovolateľke nebola takýmto postupom odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa tohto ustanovenia, po vykonaní úkonov podľa odseku 1, predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Žalovaná trvala na tom, že v dôsledku porušenia tohto ustanovenia rozhodnutie odvolacieho súdu bolo pre ňu nepredvídateľné, prekvapivé a nedostala ani možnosť na vzniknutý stav reagovať.

V súvislosti s uvedenou námietkou treba uviesť, že ustanovenie § 118 O.s.p. upravuje postup sudcu vo vzťahu k nesporným skutočnostiam a sporným skutočnostiam. Zabezpečuje vyššiu ochranu účastníkov konania tým, že sudca usmerní účastníkov konania o rozsahu

dokazovania, ktoré mieni vykonať, čím sa môžu minimalizovať stavy tzv. opomenutých návrhov na dokazovanie zo strany účastníkov. Sleduje sa ním aj predvídateľnosť postupu súdu a tým aj posilnenie práva na spravodlivý súdny proces.

Všetky ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (vrátane ustanovenia § 118) treba vykladať systémovo a vo vzájomnej súvislosti. Musí sa pri tom vždy prihliadať na osobitosti každej prejednávanej veci pri súčasnom rešpektovaní princípu rovnosti. Je preto vždy vecou individuálneho posúdenia, aké dôsledky majú (prípadné) procesné nedostatky, ku ktorým došlo v občianskom súdnom konaní v postupe súdov (pozri II. ÚS 264/2006). Nemožno pritom opomenúť, že cieľom ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť účastníkov už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho cieľom tohto ustanovenia je tiež zjednodušiť a zrýchliť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré podľa názoru súdu sú buď nesporné alebo právne bezvýznamné.

V predmetnom konaní medzi účastníkmi nebol sporný skutkový stav, spočívajúci v tom, že žalobca uzavrel s právnym predchodcom žalovanej poisťovne zmluvu na životné poistenie na dobu určitú s dohodnutým mesačným poisťným. Sporným bolo posúdenie, či došlo k zrušeniu uvedených poisťných zmlúv s výplatom odkupnej hodnoty podľa § 788 ods. 2 písm. f/ Obč. zák. na základe ustanovení Obč. zák. a čl. 11 ods. 2 Všeobecných poisťných podmienok pre životné poistenie, pretože žalovaná už ďalej nemohla pokračovať v nesprávne kalkulovanom poistení. Z obsahu spisu vyplýva, že súd sa oboznámil s rozsiahlou písomnou dokumentáciou a s argumentáciou žalobcu, žalovaná sa k žalobe náležite vyjadrila (čl. 57–214 spolu s prílohami), vo veci prebehlo pojednávanie, na ktorom boli prítomné obe strany (7. februára 2012) a mali možnosť vyjadriť sa, predložiť dôkazy, predniesť návrhy, boli vypočutí právni zástupcovia oboch strán a taktiež im bolo umožnené, aby na záver pojednávania zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 268).

Za týchto okolností, keď súd v skutočnosti zameral dokazovanie na zistenie sporných skutočností a účastníkom umožnil realizovať všetky procesné práva, ktoré im priznáva platná právna úprava na realizáciu ich práv a právom chránených záujmov a umožnil im tak ovplyvniť výsledok súdneho konania (o čom svedčí obsah celého spisu), dovolací súd dospel

k záveru, že nebolo treba ešte osobitne oboznamovať, ktoré dôkazy budú vykonané a ktoré vykonané nebudú. Požiadavka žalovanej v predmetnej veci už znamenala, aby súd naznačil svoj predbežný právny názor, čo však prekračuje rámec ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p., ktoré upravuje iba povinnosti pri vedení pojednávania. V tejto súvislosti je tiež vhodné poukázať aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 16/2012). Právny názor a hodnotiace úsudky sú vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu súdu v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p. sledujúceho cieľ efektívneho priebehu konania smerujúceho k právne relevantným okolnostiam daného prípadu. Námiетка dovolateľky o povinnosti súdu vytvoriť žalovanej procesnú možnosť predkladať súdu iné (nové) dôkazy podporujúce jej obranu, nie je dôvodná. Zámerom ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. totiž nie je zmeniť rozloženie bremena tvrdenia, či dokazovania medzi účastníkmi konania. Námiетки žalovanej v tomto smere preto nie sú dôvodné.

Pokiaľ dovolateľka namieta, že v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade uvedenej v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že tzv. iná (než v § 237 O.s.p. uvedená) procesná vada konania je relevantným dovolacím dôvodom, prípustnosť dovolania ale nezakladá.

K námietke žalovanej, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (pozri aj R 43/2003 a R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania vymenovanú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže žalovanou bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Z dôvodov uvedených vyššie dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej v časti smerujúcej proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok vo veci samej, nie je procesne prípustné.

Dovolanie žalovanej smeruje aj proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania. Dovoláním je v tejto časti napadnutý výrok, ktorý je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia (pozri § 167 ods. 1 O.s.p.) a tento charakter nestráca, i keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku. Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť uvedenej časti dovolania posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Výpočet uznesení odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné, podáva § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale z okruhu uznesení, proti ktorým je dovolanie prípustné, výslovne vylučuje (o.i.) uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania. Vzhľadom na to je dovolanie žalovanej v danej časti procesne neprípustné.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (o trovách konania) nie je podľa § 238 ani § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, ktorá spočíva v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby, ktorý mu poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu zo 24. júna 2013 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v zmysle znení neskorších predpisov). Základnú sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ tejto vyhlášky vo výške 60,08 € (u určovacích žalôb treba vychádzať zo sadzby stanovenej pre spory s neoceniteľnou hodnotou vecí), čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhl.) 7,81 € s 20 % DPH (§ 18 ods. 3 vyhl.) 13,58 € spolu predstavuje 81,47 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. apríla 2014

**JUDr. Oľga Trnková, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Poliačiková